

Fra bogens omslag af Thomas Leibeck

Gunnar Ekelöfs billedskønne poesi

Et løfterigt speciale om forholdet mellem poesi
og kunst

Annette Fryd
Ekfraser. Gunnar Ekelöfs
billedbeskrivende digte

132 sider, 175 kr.
Museum Tusulanums Forlag

Anmeldt af Jørgen Falkesgaard

»Ekfraser« er en smuk bog. Om billedskøn poesi og poetisk skønmaleri — og den indbyrdes sammenhæng hos forrige århundredes største svenske lyriker Gunnar Ekelöf. En forlagsbedrift i tilrettelæggelse og udstyr — usædvanlig for danske universitetsforlags standardudgivelser, men ikke usædvanlig i forbindelse med Ekelöfs forfatterskab.

Hans egne udgivelser (på Bonniers) var altid forbilledligt tilrettelagt, og hans indtil videre mest spændende fortolker, Anders Olsson, har (i disputatsen »Ekelöfs nej« fra 1983) også hos Bonniers sat en meget høj bogæstetisk standard for behandlingen af Ekelöfs eksklusive og derfor fortolkningsfristende poetiske livsværk.

Ekfraser, billedbeskrivende digte, gav han sig især af med i de sene digtsamlinger fra 60'erne, og de bygger overvejende på — og gør det usynlige synligt i — Ekelöfs egen samling af byzantinske ikoner. Dem — digtene og ikonerne — har

fortsættes næste side

Annette Fryd skrevet det speciale om i 1996, som nu foreligger i billedskøn bogform. Indholdet er næsten lige så overbevisende som formen. I det metapoetiske felt mellem poesi og kunst åbnes der i denne interartielle digtning for poetologiske, dvs. metabevindte, refleksioner, lyder Annette Fryds generelle tese. Refleksionerne hos Ekelöf har en ikonoklastisk, dvs. billednedbrydende, karakter, og denne nedbrydning eller aflædning møder en modstand i selve sproget, hedder den specielle tese.

Udgangspunktet, ikonerne, benytter sig, siger kunsthistorikerne, af et omvendt perspektiv, der giver en illusion om, at ikonmotivet ses fra et punkt bagest i billedet, hvorved beskueren selv bliver beskuet, hvilket umuliggør en mimetisk, efterlignende, omtale af ikoner. Man kan ikke omtale det, der tiltaler. Og det er netop for Ekelöf det tiltalende ved ikoner. De peger hele tiden på »någonting annat« end det, vi ser. De undrager sig, og netop derfor drager de. Men samtidig indeholder de en fortættethed — ikonkvalitet kalder Ekelöf det —, som gør ikoner til mere end en afbildning, og som inddrager beskueren og derfor forener det menneske, der ses på, med den guddommelighed, der ser på.

I denne mellemverden lever Ekelöfs poesi, og den er ikke nem at blive klog på. Annette Fryd gør det ikke altid nemmere. En mere nykritisk orienteret nærlæsning lægger Ekelöfs brede kulturerbredsmaal måske ikke umiddelbart op til; man synes, man skal kende til hele den tyrkiske musik for at kunne binde an med ham. Og det kan man jo ikke forlange af et universitetsspeciale. Før Annette Fryd, som hun annoncerer, kaster sig over Sarvig og Højholt for at undersøge deres interartielle digtning, burde hun måske ofre Ekelöf en tættere læsning med inspiration i den i mellemtiden udgivne dybdeborende disputats af Anders Mortensen, som hun kun har kendt i manuskriptuddrag. Hvordan kan hun overhovedet slippe Ekelöf?

Indtil hun melder nyt ud — og det foreliggende lover godt — kan nye danske Ekelöf-læsere glæde sig over de behandlede digte, der er aftrykt i »Ekfraser« som bilag — og over nogle af Ekelöfs ikoner, som er gengivet i fornem farvereproduktion bagest i bogen. De — og Ekelöfs digte — lever, som han selv siger i et brev fra -66 »på grænsen til intet«. I den modernitet, hvori også vi forsøger at finde »någonting annat« ■